

7/6934

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelirler Genel Müdürlüğü

SAYI :B.07.0.GEL.0.82/8211-210
KONU :Soru Önergesi

14.05.02 021940

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 17.04.2002 gün ve
A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6934-14735/34603 sayılı yazısı.

Eskişehir Milletvekili Sayın Mehmet Sadri YILDIRIM'ın tarafıma tevcih ettiği 7/6934-14735 esas nolu yazılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin cevabımız aşağıda açıklanmıştır.

Ülkemizde petrol ürünlerinin vergilendirilmesi, 3074 sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu çerçevesinde yapılmaktadır. 4736 sayılı Kanunla anılan Kanunun 1. maddesinde yapılan değişiklik sonrası rafineriler, doğalgaz üretim şirketleri ve ithalatçı kuruluşlar tarafından yapılan benzin türleri, motorin, fuel oil türleri, gazyağı, kalorifer yakıtı, nafta ve doğalgaz satışları akaryakıt tüketim vergisine tabi olacaktır. Vergi, satış esasına dayalı (excise tax) bir dolaylı vergidir. Aşağıdaki bölümlerde detayların yer aldığı şekilde, maktu tutarlar üzerinden bir vergileme yapılmakta ve bu maktu tutarın belirlenmesinde her ay TEFE artışlarının ATV tutarlarına yansıtılması yasal bir zorunluluk olarak öngörülmektedir. Ancak, mevcut yasal alt yapı, söz konusu maktu tutarların değiştirilmesi konusunda Bakanlar Kuruluna önemli yetkiler de tanımaktadır.

Bilindiği gibi, petrol ürünlerinin fiyatlandırılmasında Otomatik Fiyatlandırma Sistemi uygulanmaktadır. Bu sistem çerçevesinde, petrol fiyatlarının belirlenmesinde en önemli iki unsur, uluslararası petrol fiyatları ve döviz kurudur. Bu unsurlarda yaşanan değişiklikler, otomatik fiyatlandırma sistemi aracılığıyla petrol ürünlerinin fiyatlarına yansımaktadır. Bu iki unsurda yaşanan değişikliklerin temelde etkilediği değişken ise tavan fiyattır. 23.02.1998 tarih ve 98/10745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında tavan fiyat "Akaryakıt olarak belirlenen petrol ürününün fiyat değişikliği gününe ait İthal Parite Fiyatının %3 fazlası" şeklinde tanımlanmıştır.

Diğer taraftan, 7.11.1984 tarih ve 3074 sayılı ATV Kanununun 4. maddesinde her bir petrol ürünü için maktu ATV tutarları belirlenmiştir. Bu tutarlar yine aynı madde çerçevesinde, her ay TEFE oranlarındaki artış ölçüsünde artırılmaktadır. Aynı maddede Bakanlar Kuruluna maktu tutarların belli ölçülerde değiştirilebilmesine ilişkin yetki verilmiştir.

Akaryakıt Fiyat İstikrar Payı 10.09.1960 tarih ve 79 sayılı Milli Korunma Suçlarının Affına, Milli Korunma Teşkilat Sermaye Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler İhdasına Dair Kanunun 5. maddesiyle kurulan ve 98/10745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile düzenlenmekte ve yürütülmekte olan bir fondur. Uygulamaya ilişkin gerekli düzenlemeler Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce petrol ürünleri bazında yapılmaktadır.

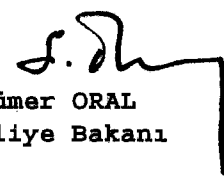
2001 yılı içerisinde Fonların tasfiyesi çerçevesinde yapılan düzenlemeler sonrası, AFİF'in AFİP (Akaryakıt Fiyat İstikrar Payı) olarak devam etmesi sağlanmış ancak 01.01.2002 tarihinden itibaren tahsilatının Maliye Bakanlığınca yapılması öngörülmüştür. AFİP tutarlarının belirlenmesi ise yine Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce yapılmaktadır.

Dağıtım payları ve nakliye (Deniz-Kara) işlemleri, 98/10745 sayılı "Hampetrol ve Petrol Ürünlerinin Alım, Satım, Fiyatlandırma Esasları ile Akaryakıt Fiyat İstikrar Payı Alınması Hakkında Karar"ın 11 ve 12. maddesinde yer alan esaslara göre belirlenmektedir.

Öte yandan, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1/1. maddesi kapsamında değerlendirilen akaryakıt teslimleri, halen genel vergi oranına (%18) göre vergilendirilmektedir. Bu ürünlerde Katma Değer Vergisi Kanununun yürürlüğe girdiği 01.01.1985 tarihinden itibaren (01.01.1993-01.11.1993 tarihleri arasındaki 10 aylık süre hariç) genel vergi oranı uygulanmıştır. Ancak, otogaza %40 oranında Katma Değer Vergisi uygulanmaktadır. Katma değer vergisinin matrahı; Tavan Fiyat, Akaryakıt Fiyat İstikrar Payı, Akaryakıt Tüketim Vergisi ve Dağıtım Paylarının toplamından oluşmaktadır.

Diğer taraftan, petrol ürünleri üzerindeki vergi yükü ile Şubat 2002 sonu itibariyle Batı Avrupa Ülkeleri ile karşılaştırmalı perakende satış fiyatlarına ilişkin listeler ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Sümer ORAL
Maliye Bakanı

EK:2 Adet Liste

PETROL ÜRÜNLERİ ÜZERİNDEKİ VERGİ YÜKÜ

	K.BENZİN (TL/LİT)	S.BENZİN (TL/LİT)	N.BENZİN (TL/LİT)
RAFİNERİ TAVAN FİYATI (TL/Litre)	275.455	266.806	256.271
AFİP (TL/Litre)	11.550	11.100	11.050
ATV (TL/Litre)	767.100	779.100	739.000
Dağıtım Payları ve Nakliye (TL/Litre)	126.749	126.415	126.303
KDV MATRAHI (TL/Litre)	1.180.854	1.183.421	1.132.624
KDV (TL/Litre) (%18)	212.554	213.016	203.872
TOPLAM VERGİ VE FON (TL/Litre)	991.204	1.003.216	953.922
AZAMI PERAKEDE SATIŞ FİYATI (TL/Litre)	1.393.000	1.396.000	1.336.000

RAFİNERİ TAVAN FİYAT ÜZERİNDEKİ VERGİ YÜKÜ	359,84%	376,01%	372,23%
PERAKEDE SATIŞ FİYATI İÇİNDE VERGİLERİN PAYI	71,16%	71,86%	71,40%

NOT: 26.04.2002 tarihi itibarıyla.

**ŞUBAT 2002 SONU İTİBARIYLA BATI AVRUPA ÜLKELERİ İLE
KARŞILAŞTIRMALI PERAKENDE SATIŞ FİYATLARI**

ÜLKELER	SÜPER BENZİN			VERGİ ORANI (%)	KURŞUNSUZ BENZİN			
	VERGİSİZ	VERGİLER (CENT/LT)	VERGİLİ		VERGİSİZ	VERGİLER (CENT/LT)	VERGİLİ	VERGİ ORANI (%)
BELÇİKA	28,3	59,0	87,3	67,6	24,3	58,2	82,5	70,5
DANİMARKA					24,5	65,4	89,9	72,7
FRANSA	25,1	69,5	94,6	73,5	20,9	63,5	84,4	75,2
ALMANYA					21,3	66,0	87,3	75,6
YUNANİSTAN	23,3	38,6	61,9	62,4	23,5	34,5	58,0	59,5
İRLANDA					26,4	47,0	73,4	64,0
İTALYA					26,2	61,4	87,6	70,1
HOLLANDA	30,5	70,3	100,8	69,7	24,6	69,3	93,9	73,8
PORTEKİZ	18,9	58,8	77,7	75,7	22,0	52,2	74,2	70,4
İSPANYA	24,9	46,8	71,7	65,3	23,5	43,5	67,0	64,9
İSVİÇRE					26,9	48,7	75,6	64,4
İNGİLTERE	22,3	85,1	107,4	79,2	19,7	79,6	99,3	80,2
AVRUPA ORT.	24,8	61,2	85,9	71,2	23,7	57,4	81,1	70,8

KAYNAK : TÜPRAŞ; Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü.